

Dolomit in kalcit iz Hotovelj

Renato Vidrih, Vili Rakovc, Miha Jeršek

V Poljanah nad Škofjo Loko zavijemo levo v vasico Hotovlja, nato pa po nekaj sto metrih poti na levem bregu potoka zagledamo kamnolom, ki ga uporabljajo le občasno. V kamnolomu pridobivajo svetlosiv debelozrnat sparitni dolomit zgornjeladinski starosti. Dinarski prelom, ki je ustvaril lepe tektonske drse, seka kamnolom v smeri severozahod-jugovzhod. Smeri razpok, v katerih najdemo kristale, so enake smerem preloma.

Debelozrnat sparitni dolomit s satasto strukturo leži v tektonsko poškodovanih plasteh. Med njimi, predvsem pa v severozahodnem delu kamnoloma, so vrinjeni apnenci. Menjavanje apnenca in dolomita je po vsej verjetnosti posledica prelomov. V razpokah, prečno na smer plasti, najdemo posamezna gnezda kristalov dolomita in kalcita.

Najlepši kristali **dolomita** so v jugovzhodnem delu kamnoloma. Prevladujejo romboedrski kristali povprečne velikosti do 3 mm. Ponekod imajo dolomitovi kristali izrazito sedlaste oblike. Večinoma so svetlosivi, redkeje beli. Zanimivo je, kako pogosti so – praktično v vsakem kosu kamnine so votlinice z dolomitovimi kristali.

Na severozahodni strani kamnoloma lahko v razpokah v apnencu najdemo bolj ali manj popolne kristale **kalcita**. So strmoromboedrski, neprozorni do prosojni in veliki do 3 cm.

Pogled na severozahodni del kamnoloma, kje lahko med apnenci najdemo lepe strmoromboedrske kristale kalcita, velike več centimetrov. Foto: Renato Vidrih

Pogled na jugovzhodni del kamnoloma, kjer prevladuje dolomit z lepo razvitimi kristali. Foto: Renato Vidrih

Skupek drobnih, do 1 cm velikih kristalov kalcita. Najdba in zbirka Vilija Rakovca. Foto: Ciril Mlinar

Položni romboedri na vrhovih strmoromboedrskih kristalov kalcita; 35 x 35 mm. Najdba in zbirka Vilija Rakovca. Foto: Ciril Mlinar

Sedlasto razvit dolomit; 3 x 2 cm. Najdba in zbirka Vilija Rakovca. Foto: Ciril Mlinar

Njihova glavna značilnost je, da se menjavata dva lika romboedra, kar daje kristalom značilno progavost. Kadar na kalcitu izrazito prevladujejo strmi romboedri, so kristali kalcita videti bolj ošiljeni. Vrhove kristalov zaključujejo položni romboedri.

Ponekod lahko s prostim očesom opazimo drobne, tu sveže, tam limonitizirane kristale **pirita**, ki pa ne presegajo 1 mm. Zaradi oksidacijskih procesov je zato pogost tudi **limonit**, ki pa je vedno samo v tankih prevlekah na karbonatni podlagi. **Manganovi dendriti** dopolnjujejo raznovrstnost mineralov v kamnolomu.

Kljub temu, da kristali dolomita niti barvno, niti po velikosti in obliki ne bodejo v oči, je kamnolom južno od vasi Hotovlja eno najbogatejših in s tem pomembnejših nahajališč dolomitovih kristalov v Sloveniji.

Naj omenimo še nekaj nahajališč **dolomitovih** kristalov na širšem območju: v kamnolomu ob cesti na Črni vrh pri Polhovem Gradcu, blizu meje z rdečimi permskimi peščenjaki; v manjših opuščeni kamnolomih na Grmadi; na zahodnem pobočju Križne gore pri Škofji Loki. Tu lahko poleg majhnih dolomitovih kristalov najdemo tudi drobne kristale kremenca.

Literaturni viri:

- GRAD, K., L. FERJANČIČ, 1974: *Osnovna geološka karta 1:100 000, list Kranj*. Zvezni geološki zavod, Beograd.
- VIDRIH, R., V. MIKUŽ, 1995: *Minerali na Slovenskem* (kalcit, str. 181, 183, 189-190). Tehniška založba, Ljubljana.
- VIDRIH, R., V. MIKUŽ, 1996: *Kalcit v Sloveniji* (kalcit str. 9-19). Galerija Avsenik, Begunje.

Strmoromboedrski kristali kalcita so razviti na apnencu; 8 x 5 cm. Najdba in zbirka Vilija Rakovca. Foto: Ciril Mlinar